

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a patra)

9 iulie 2015*

„Trimitere preliminară — Agricultură — Organizarea comună a piețelor — Banane — Regulamentul (CE) nr. 2362/98 — Articolele 7, 11 și 21 — Contingente tarifare — Banane originare din țările ACP — Operator nou-venit — Licențe de import — Caracterul netransferabil al drepturilor conferite de anumite licențe de import — Practică abuzivă — Regulamentul (CE) nr. 2988/95 — Articolul 4 alineatul (3)”

În cauza C-607/13,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Corte suprema di cassazione (Italia), prin decizia din 10 iulie 2013, primită de Curte la 25 noiembrie 2013, în procedura

Ministero dell’Economia e delle Finanze,

Agenzia delle Dogane,

Comisia Europeană

împotriva

Francesco Cimmino,

Costantino Elmi,

Diletto Nicchi,

Vincenzo Nicchi,

Ivo Lazzeri,

Euclide Lorenzon,

Patrizia Mansutti,

Maurizio Misturelli,

Maurizio Momesso,

Mirjam Princic,

Marco Raffaelli,

* Limba de procedură: italiana.

Gianni Vecchi,

Marco Malavasi,

Massimo Malavasi,

Umberto Malavasi,

Carlo Mosca,

Luca Nicoli,

Raffaella Orsero,

Raffaello Orsero,

Erminia Palombini,

Matteo Surian,

CURTEA (Camera a patra),

compusă din domnul L. Bay Larsen, președinte de cameră, doamna K. Jürimäe (raportor), domnii J. Malenovský și M. Safjan și doamna A. Prechal, judecători,

avocat general: doamna E. Sharpston,

grefier: doamna L. Carrasco Marco, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 12 noiembrie 2014,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru domnul Lorenzon, pentru doamna Mansutti, pentru domnii Misturelli și Momesso, pentru doamna Princic și pentru domnii Raffaelli și Vecchi, de P. Rovatti, avocat;
- pentru doamna Palombini, de W. Viscardini și de G. Donà, avocați;
- pentru domnul Surian, de R. Bettiol și de B. Cortese, avocați;
- pentru doamna Orsero, de F. Munari, de R. Dominici și de U. De Luca, avocați;
- pentru guvernul italian, de G. Palmieri, asistată de A. Collabolletta, avvocato dello Stato;
- pentru Comisia Europeană, de B.-R. Killmann și de P. Rossi, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 5 februarie 2015,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolelor 11 și 21 din Regulamentul (CE) nr. 2362/98 al Comisiei din 28 octombrie 1998 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CEE) nr. 404/93 al Consiliului cu privire la importurile de banane în Comunitate (JO L 293, p. 32), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 1632/2000 al Comisiei din 25 iulie 2000 (JO L 187, p. 27, denumit în continuare „Regulamentul nr. 2362/98”), precum și a articolului 4 alineatul (3) din Regulamentul (CE, Euratom) nr. 2988/95 al Consiliului din 18 decembrie 1995 privind protecția intereselor financiare ale Comunităților Europene (JO L 312, p. 1, Ediție specială, 01/vol. 1, p. 166).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Ministero dell'economia e delle finanze (Ministerul Economiei și Finanțelor), Agenzia delle dogane (Agenția Vamală) și Comisia Europeană, pe de o parte, și reprezentanții legali ai unor societăți care importă în Uniunea Europeană banane originare din țări din Africa, Caraibe și Pacific (denumite în continuare „statele ACP”), precum și din alte țări terțe, printre care se numără SIMBA SpA (denumită în continuare „SIMBA”) și Rico Italia srl (denumită în continuare „Rico Italia”), pe de altă parte, în legătură cu cuantumul taxelor vamale care au fost impuse acestor societăți ca urmare a importurilor respective.

Cadrul juridic

Regulamentul (CEE) nr. 404/93

- 3 Titlul IV din Regulamentul (CEE) nr. 404/93 al Consiliului din 13 februarie 1993 privind organizarea comună a pieței în sectorul bananelor (JO L 47, p. 1, Ediție specială, 03/vol. 12, p. 110), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 1257/1999 al Consiliului din 17 mai 1999 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european de orientare și garantare agricolă (FEOGA) și de modificare și abrogare a unor regulamente (JO L 160, p. 80, Ediție specială, 03/vol. 28, p. 134, denumit în continuare „Regulamentul nr. 404/93”), este intitulat „Comerțul cu țările terțe”. Articolele 16-20 din Regulamentul nr. 404/93, cuprinse în acest titlu IV, reglementează contingentele tarifare aplicabile bananelor originare din țări terțe.
- 4 Articolul 16 din acest regulament prevede:

„Articolele 16-20 din prezentul titlu se aplică numai produselor proaspete incluse în codul NC ex 0803 00 19.

În sensul prezentului titlu, se înțelege prin:

1. «importuri tradiționale din state ACP»: importurile în [Uniune] de banane originare din statele furnizoare menționate în anexă, în limita a 857 700 de tone (greutate netă) pe an; aceste banane sunt denumite «banane ACP tradiționale»;
2. «importuri netradiționale din state ACP»: importurile în [Uniune] de banane originare din state ACP care nu sunt incluse în definiția menționată la punctul 1; aceste banane sunt denumite «banane ACP netradiționale»;
3. «importuri din state terțe non-ACP»: importurile în [Uniune] de banane originare din alte state terțe decât statele ACP; aceste banane sunt denumite «banane din state terțe».”

5 Articolul 18 din regulamentul menționat prevede:

„(1) Se deschide un contingent tarifar de 2,2 milioane de tone (greutate netă) în fiecare an pentru importurile de banane din state terțe și de banane ACP netradiționale.

În cadrul acestui contingent tarifar, importurile de banane din state terțe sunt supuse perceperii unui drept de 75 [de euro] per tonă, iar importurile de banane ACP netradiționale se supun unui drept zero.

(2) Se deschide un contingent tarifar suplimentar de 353 000 de tone (greutate netă) în fiecare an pentru importurile de banane din state terțe și de banane ACP netradiționale.

În cadrul acestui contingent tarifar, importurile de banane din state terțe sunt supuse perceperii unui drept de 75 [de euro] pe tonă, iar importurile de banane ACP netradiționale se supun unui drept zero.

(3) Importurile de banane ACP tradiționale sunt supuse unui drept zero.

[...]”

6 Articolul 19 alineatul (1) din același regulament prevede:

„Gestionarea contingentelor tarifare menționate la articolul 18 alineatele (1) și (2) și a importurilor de banane ACP tradiționale se efectuează prin aplicarea metodei bazate pe luarea în considerare a fluxurilor de schimburi tradiționale (în conformitate cu așa-zisa metodă «tradiționali/nou veniți»).

[...]”

Regulamentul nr. 2362/98

7 Considerentele (6), (8), (10) și (14) ale Regulamentului nr. 2362/98 au următorul cuprins:

„(6) întrucât o parte a contingentelor tarifare și a bananelor ACP tradiționale trebuie să fie rezervată operatorilor nou-veniți; întrucât această alocare globală trebuie să fie suficientă pentru a permite operatorilor să participe la importuri și să favorizeze o concurență sănătoasă;

[...]

(8) întrucât experiența de mai mulți ani în aplicarea regimurilor comunitare privind importurile de banane indică necesitatea înăsprii criteriilor de eligibilitate pentru noii operatori, astfel încât să se evite înregistrarea unor agenți pur fictivi și realizarea alocărilor pe baza unor cereri artificiale și speculative; întrucât, în special, este justificată cerința deținerii unei experiențe minime în importul de produse comparabile – produse proaspete care intră în domeniul de aplicare al capitolelor 7, 8 și, în anumite condiții, 9 din Nomenclatura combinată; întrucât, de asemenea, pentru a evita cererile de alocări anuale disproporționate în raport cu capacitatea efectivă a operatorilor și care nu vor conduce la formularea unor cereri de licențe de import pentru cantitățile corespunzătoare, este indicat ca prezentarea unei cereri de alocare anuală să fie condiționată de constituirea unei garanții care să se substituie garanției pentru licența de import [...];

[...]

(10) întrucât trebuie adoptate dispozițiile aplicabile pentru înregistrarea operatorilor și pentru stabilirea, după caz, a cantității de referință sau a alocării anuale a acestora, trebuie menționate verificările și controalele ce revin autorităților naționale competente și trebuie precizate efectele

produse ca urmare a neîndeplinirii anumitor obligații, în special în materia înregistrării și a declarațiilor în vederea obținerii unor cantități de referință sau a unor alocări în temeiul regimului de import;

[...]

- (14) întrucât trebuie precizate condițiile și efectele unui asemenea transfer al licenței, ținând seama de definiția categoriilor de operatori stabilită de prezentul regulament; întrucât un transfer restricționat la un singur cesionar pentru fiecare licență sau certificat ori extras din acestea va permite dezvoltarea relațiilor comerciale dintre diverșii operatori înregistrați; întrucât totuși comerțul artificial, speculațiile sau perturbarea comerțului normal nu trebuie să fie încurajate prin permiterea transferurilor de la operatorii «nou-veniți» către operatorii tradiționali;”.
[traducere neoficială]
- 8 Potrivit articolului 2 din acest regulament, contingentele tarifare și bananele ACP tradiționale menționate la articolul 18 alineatele (1) și (2) și, respectiv, la articolul 16 din Regulamentul nr. 404/93 sunt puse la dispoziție, în proporție de 92 %, operatorilor tradiționali definiți la articolul 3 din Regulamentul nr. 2362/98, iar în proporție de 8 % operatorilor nou-veniți definiți la articolul 7 din acesta.
- 9 Conform articolului 7 din Regulamentul nr. 2362/98:
- „În sensul prezentului regulament, în vederea importului în cadrul contingentelor tarifare și al bananelor ACP tradiționale, prin «operator nou-venit» se înțelege agentul economic cu sediul în [Uniune] care, la momentul înregistrării:
- (a) desfășura pe cont propriu și în mod autonom activitatea comercială de import de fructe și legume proaspete care intră în domeniul de aplicare al capitolelor 7 și 8 din Nomenclatura tarifară și statistică și Tarifal vamal comun sau de produse vizate în capitolul 9 din aceasta, în cazul în care a importat și produse care intră în domeniul de aplicare al capitolelor 7 și 8 în unul dintre cei trei ani imediat anteriori anului pentru care se solicită înregistrarea, și
- (b) prin desfășurarea acestei activități, a realizat importuri cu o valoare în vamă declarată de 400 000 [de euro] sau mai mult în perioada menționată la litera (a).” [traducere neoficială]
- 10 Articolul 8 alineatul (4) primul paragraf din acest regulament prevede:
- „Pentru a obține reînnoirea înregistrării, operatorul interesat trebuie să prezinte autorităților competente dovada că a importat efectiv pe cont propriu cel puțin 50 % din cantitatea care i-a fost alocată pentru anul în curs.” [traducere neoficială]
- 11 Articolul 11 alineatul (1) din regulamentul menționat prevede:
- „Statele membre sunt responsabile pentru asigurarea respectării prezentei secțiuni.
- În special, acestea verifică dacă operatorii în cauză sunt activi din punct de vedere comercial în nume propriu ca importatori în [Uniune] în sectorul menționat la articolul 7 și în calitate de entități economice autonome din punctul de vedere al conducerii, al personalului și al funcționării. Atunci când există motive să se presupună că aceste condiții nu sunt îndeplinite, cererile de înregistrare și solicitările de alocări anuale sunt acceptate numai sub rezerva prezentării de către operator a unor dovezi din care să rezulte respectarea lor și care să fie considerate satisfăcătoare de autoritățile naționale competente.” [traducere neoficială]

- 12 Modalitățile de eliberare a licențelor de import sunt reglementate la articolele 14-22 din același regulament. Articolul 21 alineatele (1) și (2) din acesta prevede:

„(1) Drepturile derivate din licențele de import eliberate în conformitate cu prezentul capitol pot fi transferate, în condițiile prevăzute la articolul 9 din Regulamentul (CEE) nr. 3719/88 [al Comisiei din 16 noiembrie 1988 de stabilire a normelor comune de aplicare a regimului de licențe de import și export și de certificate de fixare în avans pentru produsele agricole (JO L 331, p. 1)], către un singur cesionar, fără a aduce atingere alineatului (2) al prezentului articol.

(2) Transferul drepturilor poate fi efectuat:

- a) între operatori tradiționali, înregistrați în temeiul articolului 5;
- b) de la operatori tradiționali către operatori nou-veniți, înregistrați în temeiul articolului 8, sau
- c) între operatori nou-veniți.

Transferul nu este admis de la un operator nou-venit către un operator tradițional.” [traducere neoficială]

Regulamentul nr. 2988/95

- 13 Articolul 4 din Regulamentul nr. 2988/95 are următorul cuprins:

„(1) Ca regulă generală, orice abatere atrage după sine retragerea avantajului obținut nejustificat:

- prin obligația de a vărsa sumele datorate sau de a rambursa sumele primite nejustificat;
- prin pierderea totală sau parțială a garanției constituite în sprijinul cererii de a beneficia de un avantaj acordat sau în momentul primirii unui avans.

(2) Aplicarea măsurilor menționate la alineatul (1) se limitează la retragerea avantajului obținut, la care se adaugă, dacă acest lucru este prevăzut, dobânda care poate fi calculată pe bază forfetară.

(3) Actele despre care se stabilește că au drept scop obținerea unui avantaj care contravine obiectivelor dreptului [Uniunii] aplicabil în situația în cauză, prin crearea în mod artificial a condițiilor necesare pentru obținerea avantajului, au drept consecință, după caz, fie neacordarea avantajului respectiv, fie retragerea acestuia.

(4) Măsurile prevăzute în acest articol nu sunt considerate sancțiuni.”

Litigiul principal și întrebările preliminare

- 14 În cursul anilor 1999 și 2000, în Uniune au fost efectuate operațiuni de import de banane originare din statele ACP și din alte state terțe decât statele ACP de către societăți având calitatea de operator „nou-venit”, în sensul articolului 7 din Regulamentul nr. 2362/98, și care dețineau licențe de import „AGRIM”, necesare în cadrul contingentelor tarifare prevăzute de Regulamentul nr. 404/93. Pe acest temei, importurile în cauză au beneficiat, după caz, de o taxă vamală zero și de o taxă vamală redusă, de 75 de euro pe tonă (denumite în continuare „tarif preferențial”).

- 15 SIMBA, reprezentată de domnul și de doamna Orsero, este o societate care își desfășoară activitatea atât pe piața importului de banane, în calitate de operator tradițional în sensul articolului 3 din Regulamentul nr. 2362/98, cât și pe piața comercializării bananelor în Uniune. Rico Italia, reprezentată de domnul Misturelli, este un importator înregistrat în calitate de operator nou-venit.
- 16 Un control fiscal la SIMBA efectuat de Guardia di Finanza (poliția vamală și fiscală) a revelat existența unor practici comerciale, susceptibile să fie calificate drept fraude, între SIMBA, Rico Italia și operatorii nou-veniți în cauză în litigiul principal.
- 17 Aceste practici ar fi fost organizate astfel încât să fie evitată interdicția, prevăzută la articolul 21 alineatul (2) al doilea paragraf din Regulamentul nr. 2362/98, privind transferul de la unui operator nou-venit către un operator tradițional al drepturilor derivate din licențele de import, creând astfel în mod nejustificat în favoarea SIMBA beneficiul tarifului preferențial pentru importul de banane prin intermediul licențelor de import „AGRIM” obținute de operatorii nou-veniți în cauză în litigiul principal.
- 18 Din decizia de trimitere reiese că operațiunile în discuție în litigiul principal corespundeau schemei următoare:
- într-o primă etapă, SIMBA vindea sistematic către Rico Italia banane care se aflau în afara teritoriului vamal al Uniunii;
 - într-o a doua etapă, Rico Italia revindea bananele operatorilor nou-veniți în cauză în litigiul principal, care dețineau licențele de import necesare pentru a putea beneficia de tariful preferențial;
 - într-o a treia etapă, operatorii nou-veniți în cauză în litigiul principal importau banane în Uniune, iar ulterior, după ce acestea erau vămuite, le revindeau către Rico Italia și
 - într-o a patra etapă, Rico Italia revindea bananele către SIMBA.
- 19 Împotriva reprezentanților SIMBA, Rico Italia și operatorilor nou-veniți în cauză în litigiul principal au fost inițiate proceduri penale privind infracțiunile de contrabandă vamală și fals în declarații. Ministero dell'economia e delle finanze, Agenzia delle dogane și Comisia s-au constituit părți civile în aceste proceduri.
- 20 În prima instanță, Tribunale di Verona (Tribunalul Districtual din Verona, Italia) a declarat că reprezentantul Rico Italia se face vinovat de faptele care i-au fost imputate și, pronunțându-se pe latura civilă, l-a obligat la plata de despăgubiri către părțile civile pentru prejudiciul suferit de acestea și la plata unei sume provizorii către Ministero dell'economia e delle finanze și Agenzia delle dogane. Această instanță i-a achitat pe ceilalți inculpați.
- 21 Corte d'appello di Venezia (Curtea de Apel din Veneția, Italia), considerând că pentru faptele imputate reprezentantului Rico Italia intervenise prescripția, a statuat că nu mai era necesară continuarea procedurii penale, însă a menținut hotărârea din primă instanță în măsura în care aceasta privea despăgubirile pe latura civilă. Această instanță a menținut deopotrivă soluția achitării operatorilor nou-veniți în cauză în litigiul principal, pronunțată în prima instanță, pentru motivul că aceștia, spre deosebire de Rico Italia, desfășurau efectiv o activitate în sectorul importului de fructe și de legume proaspete și îndeplineau condițiile impuse pentru a li se recunoaște calitatea de operatori nou-veniți în sensul Regulamentului nr. 2362/98.

22 Sesizată de părțile civile cu un recurs împotriva hotărârii pronunțate de Corte d'appello di Venezia, Corte suprema di cassazione (Curtea de Casație) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

- „1) Articolul 11 din Regulamentul nr. 2362/98, care prevede obligația statelor membre de a verifica dacă operatorii desfășoară o activitate de import pe cont propriu ca entitate economică autonomă din punctul de vedere al conducerii, al personalului și al funcționării, trebuie să fie interpretat în sensul că sunt excluse de la avantajele vamale acordate toate activitățile de import desfășurate în numele unui operator tradițional în cazul în care acestea sunt realizate de persoane care îndeplinesc numai în mod formal cerințele prevăzute de regulamentul menționat pentru «noi operatori»?
- 2) Regulamentul nr. 2362/98 permite ca un operator tradițional să vândă banane care se găsesc în afara teritoriului Uniunii unui operator nou-venit, convenind cu acesta din urmă să introducă bananele pe teritoriul Uniunii la o cotă preferențială și să le revândă aceluiași operator tradițional la un preț stabilit înainte de întreaga operațiune, fără a suporta vreun risc comercial efectiv și fără a întreprinde vreo organizare a resurselor cu privire la această operațiune?
- 3) Acordul menționat la a doua întrebare constituie o încălcare a interzicerii cesiunii de drepturi de către noi operatori în favoarea operatorilor tradiționali, prevăzută la articolul 21 alineatul (2) din Regulamentul nr. 2362/98, cu consecința că cesiunea efectuată rămâne fără efect și că taxa vamală este datorată în totalitate, iar nu la o cotă preferențială, conform articolului 4 alineatul (3) din Regulamentul nr. 2988/95?”

Cu privire la cererea de redeschidere a procedurii orale

- 23 Faza orală a procedurii a fost închisă la 5 februarie 2015, după prezentarea concluziilor avocatului general.
- 24 Prin scrisoarea din 19 martie 2015, primită de Curte în aceeași zi, domnul Surian a solicitat Curții, pe de o parte, să dispună redeschiderea fazei orale a procedurii și, pe de altă parte, să solicite Corte suprema di cassazione lămuriri cu privire la faptele din litigiul principal, astfel cum au fost descrise de această instanță în decizia de trimitere. O cerere similară a fost formulată de domnul și de doamna Orsero, precum și de doamna Palombini, prin scrisorile din 20 martie 2015 și, respectiv, din 26 martie 2015, primite de Curte în aceleași zile.
- 25 În susținerea cererilor formulate, aceste părți din litigiul principal arată în esență astfel cum au arătat și în observațiile scrise depuse la Curte și în ședința de audiere a pledoariilor, că anumite fapte dintre cele prezentate în decizia de trimitere nu corespundea faptelor stabilite în prima instanță și în apel. Aceste părți susțin că concluziile prezentate de avocatul general sunt, în consecință, întemeiate pe fapte eronate, legate de conținutul inexact al acestei decizii.
- 26 În această privință, trebuie să se arate că, după ascultarea concluziilor avocatului general, Curtea poate dispune oricând redeschiderea fazei orale a procedurii, în conformitate cu articolul 83 din Regulamentul de procedură, mai ales în cazul în care consideră că nu este suficient lămurită sau în cazul în care trebuie să soluționeze cauza pe baza unui argument care nu a fost pus în discuția părților sau a părților interesate menționate la articolul 23 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene.
- 27 În speță, după ascultarea avocatului general, Curtea consideră că dispune de toate elementele necesare pentru a răspunde la întrebările adresate și că aceste elemente au fost dezbătute de părți.
- 28 De asemenea, Curtea consideră că nu este necesar să solicite lămuriri Corte suprema di cassazione.

29 Prin urmare, cererile formulate de domnul Surian, de domnul și de doamna Orsero, precum și de doamna Palombini trebuie respinse.

Cu privire la admisibilitatea cererii de decizie preliminară

30 Trebuie să se constate că faptele din litigiul principal sunt contestate de operatorii nou-veniți în cauză în litigiul principal, astfel cum reiese din observațiile scrise depuse de aceștia la Curte și din dezbaterile care au avut loc în ședința la Curte. Aceste contestații privesc îndeosebi ipotezele factuale pe baza cărora instanța de trimitere și-ar fi întemeiat întrebările, fără ca aceste ipoteze să corespundă, în opinia acestor operatori, faptelor stabilite de instanțele de fond.

31 În aceste împrejurări, importatorii nou-veniți susțin că cererea de decizie preliminară este inadmisibilă.

32 În această privință, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, întrebările referitoare la interpretarea dreptului Uniunii adresate de instanța națională în cadrul normativ și factual pe care îl definește sub propria răspundere și a cărei exactitate Curtea nu are competența să o verifice beneficiază de o prezumție de relevanță. Curtea poate refuza să statueze asupra unei cereri adresate de o instanță națională numai dacă este evident că interpretarea solicitată a dreptului Uniunii nu are nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul acțiunii principale, atunci când problema este de natură ipotetică sau atunci când Curtea nu dispune de elementele de fapt sau de drept necesare pentru a răspunde în mod util la întrebările care i-au fost adresate (a se vedea în special Hotărârea Genil 48 și Comercial Hosteleră de Grandes Vinos, C-604/11, EU:C:2013:344, punctul 26 și jurisprudența citată).

33 Or, trebuie să se constate că situația din speță este diferită.

34 Astfel, din cererea de decizie preliminară reiese că interpretarea dispozițiilor cuprinse în Regulamentul nr. 2362/98 și în special a articolelor 7, 11 și 21 din acesta este necesară în vederea soluționării litigiului principal printre altele pentru a se stabili dacă operațiunile în discuție în litigiul principal constituie o practică abuzivă din perspectiva dreptului Uniunii. În această privință, recursul formulat la Corte suprema di cassazione privește temeinicia interpretării acestor articole efectuate de Corte d'appello di Venezia.

35 În plus, trebuie să se amintească de asemenea că în cadrul procedurii menționate la articolul 267 TFUE Curtea nu poate soluționa un conflict referitor la o situație de fapt. Un astfel de conflict, precum și, de altfel, orice apreciere a faptelor din cauză sunt de competența instanței naționale (Hotărârea CEPSA, C-279/06, EU:C:2008:485, punctul 30 și jurisprudența citată).

36 Rezultă că cererea de decizie preliminară este admisibilă.

Cu privire la prima întrebare

37 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, în cadrul procedurii de cooperare dintre instanțele naționale și Curte instituite la articolul 267 TFUE, este de competența acestora din urmă să ofere instanței naționale un răspuns util, care să îi permită să soluționeze litigiul cu care este sesizată. Din această perspectivă, Curtea trebuie, dacă este cazul, să reformuleze întrebările care îi sunt adresate (a se vedea în special Hotărârea Douane Advies Bureau Rietveld, C-541/13, EU:C:2014:2270, punctul 18 și jurisprudența citată).

- 38 În această privință, Curtea poate extrage din ansamblul elementelor furnizate de instanța națională și mai ales din motivarea deciziei de trimitere elementele de drept al Uniunii care necesită o interpretare, având în vedere obiectul litigiului (a se vedea în acest sens Hotărârea eco cosmetics și Raiffeisenbank St. Georgen, C-119/13 și C-120/13, EU:C:2014:2144, punctul 33, precum și jurisprudența citată).
- 39 În speță, deși întrebarea adresată privește interpretarea articolului 11 din Regulamentul nr. 2362/98, din textul integral al acestei întrebări, precum și din diferitele elemente prezentate de instanța națională în decizia de trimitere reiese că, în realitate, această instanță ridică problema condiției prevăzute la articolul 7 litera (a) din acest regulament coroborat cu articolul 11 din acesta, potrivit căreia un operator „nou-venit” trebuie să își desfășoare activitatea de import „pe cont propriu și în mod autonom”.
- 40 Astfel, în cauza principală, deși este cert că operatorii nou-veniți în cauză în litigiul principal îndeplineau această condiție la momentul înregistrării, instanța de trimitere încearcă să stabilească dacă, din cauza implicării lor în operațiunile în discuție în litigiul principal, se poate considera că acești operatori și-au continuat activitatea de import pe piața bananelor în conformitate cu cerințele acestui regulament.
- 41 Prin urmare, prima întrebare preliminară trebuie înțeleasă în sensul că privește problema dacă articolul 7 litera (a) din Regulamentul nr. 2362/98 coroborat cu articolul 11 din acest regulament trebuie interpretat în sensul că condiția potrivit căreia un agent economic trebuie să desfășoare o activitate comercială în calitate de importator „pe cont propriu și în mod autonom” privește numai înregistrarea acestui agent în calitate de operator „nou-venit” în sensul articolului 7 litera (a) din Regulamentul nr. 2362/98 sau dacă această condiție este impusă și pentru ca acesta să își poată menține calitatea respectivă în vederea importului de banane în cadrul contingentelor tarifare prevăzute de Regulamentul nr. 404/93.
- 42 Trebuie să se arate de la bun început că, în ceea ce privește importul de banane în Uniune, Regulamentul nr. 404/93 stabilește un regim de schimburi cu statele terțe, întemeiat în special pe contingentele tarifare prevăzute la articolul 18 alineatele (1) și (2) din acest regulament.
- 43 Gestionarea acestor contingente tarifare se efectuează, în temeiul articolului 19 alineatul (1) din regulamentul menționat, prin aplicarea metodei cunoscute sub numele „tradiționali/nou-veniți”, care se întemeiază pe luarea în considerare a schimburilor tradiționale, chiar dacă, astfel cum se arată în al treisprezecelea considerent al aceluiași regulament, o cantitate disponibilă este rezervată noilor operatori care au întreprins de curând o activitate comercială sau care vor întreprinde o activitate comercială în acest sector.
- 44 Din această perspectivă, articolul 2 din Regulamentul nr. 2362/98 prevede, în cadrul contingentelor tarifare respective, o alocare a cantităților de banane disponibile între operatorii tradiționali și operatorii nou-veniți. Din considerentul (6) al acestui regulament reiese că această alocare urmărește să permită operatorilor nou-veniți să participe la importuri și să favorizeze o concurență sănătoasă.
- 45 Astfel, Regulamentul nr. 2362/98 supune participarea operatorilor la contingentele tarifare anumitor condiții specifice, astfel încât alocarea menționată la punctul precedent din prezenta hotărâre să poată fi menținută.
- 46 Printre aceste condiții se numără cele prevăzute la articolul 7 din acest regulament, referitoare la obținerea calității de operator „nou-venit”. Potrivit acestui articol, prin operatorul „nou-venit” se înțelege agentul economic cu sediul în Uniune care la momentul înregistrării desfășura pe cont propriu și în mod autonom activitatea comercială de import de fructe și de legume proaspete care intră în domeniul de aplicare al capitolelor 7 și 8 din Tariful vamal comun, în unul dintre cei trei ani imediat anteriori anului pentru care se solicită înregistrarea.

- 47 Deși din termenii articolului 7 menționat reiese că, pentru a obține calitatea de operator nou-venit, un importator trebuie să îndeplinească „la momentul înregistrării” condițiile prevăzute în acest articol, din aceiași termeni rezultă, deopotrivă, că această calitate este dobândită „în vederea importului în cadrul contingentelor tarifare”.
- 48 Astfel, având în vedere finalitatea urmărită de alocarea contingentelor tarifare și menținerea unei concurențe sănătoase pe piața importului de banane, amintită la punctul 44 din prezenta hotărâre, condiția potrivit căreia activitatea unui operator nou-venit trebuie să fie desfășurată „pe cont propriu și în mod autonom” nu poate fi interpretată în sensul că se limitează numai la activitatea pe care acesta a desfășurat-o în perioada anterioară înregistrării, ci depășește această perioadă.
- 49 Astfel, alocarea contingentelor tarifare între operatorii tradiționali și operatorii nou-veniți implică faptul că pe piață intervin veritabili operatori nou-veniți și, prin urmare, că aceștia își desfășoară pe deplin activitățile economice (a se vedea în acest sens Hotărârea Di Lenardo și Dilexport, C-37/02 și C-38/02, EU:C:2004:443, punctele 84 și 87). În această privință, astfel cum reiese din considerentul (8) al Regulamentului nr. 2362/98, criteriile stabilite pentru admisibilitatea noilor operatori urmăresc, în cadrul gestionării contingentelor tarifare, evitarea înregistrării unor agenți pur fictivi și, în acest mod, combaterea practicilor speculative și artificiale.
- 50 Prin urmare, condiția referitoare la caracterul autonom al activității comerciale a operatorilor nou-veniți prevăzută la articolul 7 litera (a) din Regulamentul nr. 2362/98 are drept scop evitarea situației ca un operator tradițional care beneficiază deja de o parte a contingentelor tarifare să poată să își însușească, prin intermediul altui operator, partea din contingentele tarifare rezervată operatorilor nou-veniți.
- 51 Rezultă că această condiție trebuie interpretată în sensul că acoperă și activitatea de import de banane realizată de operatorii nou-veniți în cadrul contingentelor tarifare. De altfel, această interpretare este confirmată de contextul în care se înscrie articolul 7 litera (a) din Regulamentul nr. 2362/98.
- 52 Astfel, în primul rând, pentru a obține reinnoirea anuală a înregistrării, articolul 8 alineatul (4) din regulamentul prevede că acești operatori trebuie să prezinte autorităților naționale competente dovada că au importat efectiv pe cont propriu cel puțin 50 % din cantitatea care le-a fost alocată în mod individual pentru anul în curs. Astfel cum a arătat avocatul general la punctul 64 din concluzii, această condiție impune operatorilor respectivi o obligație de utilizare minimă a alocării anuale care le este acordată pentru a garanta că participă efectiv pe piața importului de banane și că sporesc astfel competitivitatea acestei piețe.
- 53 În al doilea rând, în temeiul articolului 11 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2362/98, statele membre trebuie să se asigure că operatorii nou-veniți desfășoară pe cont propriu o activitate de import în Uniune în calitate de entitate economică autonomă, iar, în caz de îndoială cu privire la respectarea acestei condiții, operatorul în cauză trebuie să prezinte autorității naționale competente dovezi considerate „satisfăcătoare” de aceasta din urmă pentru a-i fi acceptate cererile de înregistrare și de alocare anuală și pentru a justifica caracterul autonom al administrării sale (a se vedea în acest sens Hotărârea Di Lenardo și Dilexport, C-37/02 și C-38/02, EU:C:2004:443, punctul 86).
- 54 Prin urmare, având în vedere toate considerațiile de mai sus, este necesar să se răspundă la prima întrebare că articolul 7 litera (a) din Regulamentul nr. 2362/98 coroborat cu articolul 11 din acest regulament trebuie interpretat în sensul că condiția potrivit căreia un agent economic trebuie să desfășoare o activitate comercială în calitate de importator „pe cont propriu și în mod autonom” este impusă nu numai pentru înregistrarea acestui operator ca operator „nou-venit” în sensul acestei dispoziții, ci și pentru ca acesta să își poată menține calitatea respectivă în vederea importului de banane în cadrul contingentelor tarifare prevăzute de Regulamentul nr. 404/93.

Cu privire la a doua întrebare și cu privire la prima parte a celei de a treia întrebări

- 55 Prin intermediul celei de a doua întrebări și al primei părți a celei de a treia întrebări, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 21 alineatul (2) din Regulamentul nr. 2362/98 trebuie interpretat în sensul că se opune unor operațiuni precum cele în discuție în litigiul principal, prin care un operator nou-venit cumpără prin intermediul altui operator înregistrat ca nou-venit o marfă de la un operator tradițional înainte ca aceasta să fie importată în Uniune, iar ulterior o revinde acestui operator tradițional recurgând la același intermediar după ce a importat-o în Uniune.
- 56 Potrivit articolului 21 alineatul (2) din Regulamentul nr. 2362/98, transferul drepturilor derivate din licențele de import eliberate în conformitate cu acest regulament nu este admis atunci când este efectuat de un operator nou-venit în favoarea unui operator tradițional.
- 57 În cadrul operațiunilor în discuție în litigiul principal este cert că, în lipsa transferului licențelor „AGRIM” sau al drepturilor conferite de asemenea licențe de către operatorii nou-veniți în cauză în litigiul principal în favoarea operatorului tradițional SIMBA, articolul 21 alineatul (2) din Regulamentul nr. 2362/98 nu își găsește, în principiu, aplicarea.
- 58 Cu toate acestea, în privința unor operațiuni de import în Uniune, comparabile în esență cu cele în discuție în litigiul principal, în Hotărârea SICES și alții (C-155/13, EU:C:2014:145, punctul 40), Curtea s-a pronunțat în sensul că, deși articolul 6 alineatul (4) din Regulamentul (CE) nr. 341/2007 al Comisiei din 29 martie 2007 privind deschiderea și modul de gestionare a contingentelor tarifare și de instituire a unui regim de licențe de import și certificate de origine pentru usturoi și anumite alte produse agricole importate din țări terțe (JO L 90, p. 12), care prevede o interdicție a transferului drepturilor conferite de licențele de import, nu se opune, în principiu, unor astfel de operațiuni, totuși aceste operațiuni constituie un abuz de drept atunci când au fost concepute în mod artificial cu scopul esențial de a beneficia de tariful preferențial.
- 59 Or, astfel cum a arătat avocatul general la punctul 95 din concluzii, soluția izvorâtă din Hotărârea SICES și alții (C-155/13, EU:C:2014:145) poate fi transpusă în cauza principală.
- 60 În această privință, trebuie să se precizeze că, deși Curtea, pronunțându-se asupra trimiterii preliminare, poate, dacă este cazul, să ofere precizări destinate să orienteze instanța națională în interpretarea sa, este totuși de competența acesteia din urmă să verifice dacă elementele constitutive ale unei practici abuzive sunt întrunite în litigiul principal. În acest context, verificarea existenței unei practici abuzive impune instanței de trimitere să ia în considerare toate faptele și circumstanțele speței, inclusiv operațiunile comerciale anterioare și ulterioare importului în cauză (Hotărârea SICES și alții, C-155/13, EU:C:2014:145, punctul 34 și jurisprudența citată).
- 61 Conform jurisprudenței Curții, proba unei practici abuzive impune, pe de o parte, un ansamblu de circumstanțe obiective din care rezultă că, în pofida respectării formale a condițiilor prevăzute de reglementarea Uniunii, obiectivul urmărit de această reglementare nu a fost atins și, pe de altă parte, un element subiectiv care constă în intenția de a obține un avantaj rezultat din reglementarea Uniunii creând în mod artificial condițiile necesare pentru obținerea acestuia (a se vedea în special Hotărârea Eichsfelder Schlachtbetrieb, C-515/03, EU:C:2005:491, punctul 39, precum și, în acest sens, Hotărârea SICES și alții, C-155/13, EU:C:2014:145, punctele 31-33).
- 62 În ceea ce privește, în primul rând, obiectivul urmărit de Regulamentul nr. 2362/98, astfel cum s-a amintit în special la punctul 44 din prezenta hotărâre, prin intermediul alocării contingentelor tarifare acest regulament vizează să permită ca veritabili noi operatori să își desfășoare activitățile pe piața importului de banane, în scopul favorizării unei concurențe sănătoase pe această piață. În acest sens, din considerentul (14) al regulamentului menționat reiese că interdicția transferului drepturilor de la

operatorii nou-veniți către operatorii tradiționali, prevăzută la articolul 21 alineatul (2) al doilea paragraf din același regulament, are drept scop evitarea creării unor legături artificiale sau speculative între acești operatori sau perturbarea raporturilor comerciale normale pe piața importului de banane.

- 63 Prin urmare, trebuie să se constate că obiectivul urmărit de reglementarea Uniunii nu poate fi atins dacă operațiuni succesive de cumpărare, de import și de revânzare de banane, precum cele în discuție în litigiul principal, chiar dacă sunt valide din punct de vedere juridic atunci când sunt luate în considerare în mod individual, echivalează, în realitate, cu un transfer interzis al licențelor de import sau al drepturilor derivate din asemenea licențe de la un operator nou-venit către un operator tradițional și îi permit acestuia din urmă să își extindă influența dincolo de partea din contingente care i-a fost rezervată pentru a importa în Uniune banane la tariful preferențial.
- 64 În al doilea rând, în ceea ce privește mobilul acestor operațiuni, trebuie de asemenea să se stabilească, pentru a se face dovada unei practici abuzive, că scopul esențial al operațiunilor respective este de a permite operatorului tradițional în cauză să importe propriile banane la tariful preferențial în cadrul părții din contingentele tarifare care a fost rezervată operatorilor nou-veniți.
- 65 În această privință, astfel cum Curtea a declarat în Hotărârea SICES și alții (C-155/13, EU:C:2014:145, punctele 37-39), pentru a se putea considera că operațiunile în discuție în litigiul principal au drept obiectiv esențial să confere cumpărătorului din Uniune un avantaj nejustificat, este necesar ca importatorii să fi avut intenția să confere un asemenea avantaj cumpărătorului menționat și ca operațiunile să fie lipsite de orice justificare economică și comercială în cazul lor, aspect a cărui verificare este de competența instanței de trimitere. Chiar dacă asemenea operațiuni ar fi motivate de voința cumpărătorului de a beneficia de tariful preferențial și chiar dacă importatorii în cauză au cunoștință despre această situație, ele nu pot fi considerate *a priori* ca fiind lipsite de justificare economică și comercială în cazul celor din urmă. Nu se poate exclude totuși ca, în anumite împrejurări, asemenea operațiuni să fi fost concepute în mod artificial cu scopul esențial de a beneficia de tariful preferențial.
- 66 În ceea ce privește operațiunile în discuție în litigiul principal, caracterul artificial al acestora ar putea, în mod specific, să fie apreciat prin prisma existenței unor indicii care să arate că rolul operatorilor nou-veniți în cauză în litigiul principal în acele operațiuni s-a limitat în realitate la cel de agent pur fictiv în beneficiul SIMBA. Având în vedere elementele prezentate în răspunsul la prima întrebare, în definitiv, această apreciere ar avea semnificația verificării dacă acești operatori au solicitat înregistrarea în calitate de operator nou-venit în scopul de a obține licențele „AGRIM” doar în vederea importului de banane în Uniune la tariful preferențial, pe seama operatorului tradițional SIMBA.
- 67 În acest scop, instanța de trimitere poate lua în considerare toate raporturile juridice, economice și/sau personale dintre operatorii în cauză în aceste operațiuni (Hotărârea Part Service, C-425/06, EU:C:2008:108, punctul 62) și, având ca temei indiciile cuprinse la punctul 39 din Hotărârea SICES și alții (C-155/13, EU:C:2014:145), poate ține seama în special de faptul că operatorul nou-venit titular de licențe „AGRIM” nu și-a asumat niciun risc comercial în cadrul operațiunilor în discuție în litigiul principal, riscul fiind în realitate acoperit de cumpărătorul din Uniune care este și operatorul tradițional, sau de faptul că, având în vedere prețurile de vânzare și de revânzare ale mărfii respective, marja de profit a operatorilor nou-veniți a fost nesemnificativă.
- 68 În schimb, astfel cum importatorii nou-veniți în cauză în litigiul principal au susținut în observațiile lor scrise depuse la Curte, trebuie să se precizeze că, având în vedere caracterul specific al pieței importului de banane, faptul că acești operatori au dispus de infrastructuri proprii care permit stocarea și transportul bananelor importate nu este determinant pentru a demonstra caracterul artificial al operațiunilor în discuție în litigiul principal. Astfel, a impune operatorilor nou-veniți să dispună de o asemenea infrastructură ar contraveni obiectivului Regulamentului nr. 2362/98, care este de a permite ca noii operatori să poată participa pe piața importului de banane.

- 69 În plus, astfel cum arată Comisia în observațiile sale, caracterul artificial al operațiunilor în discuție în litigiul principal ar putea reieși de asemenea din implicarea sistematică în aceste operațiuni a unei societăți intermediare, în speță Rico Italia, înregistrată în calitate de operator nou-venit, dacă se dovedește că această implicare a avut drept unic scop disimularea legăturilor dintre un operator tradițional precum SIMBA și operatorii nou-veniți precum cei în cauză în litigiul principal pentru a nu fi supuși aplicării articolului 21 alineatul (2) din Regulamentul nr. 2362/98.
- 70 Prin urmare, este necesar să se răspundă la a doua întrebare și la prima parte a celei de a treia întrebări că articolul 21 alineatul (2) din Regulamentul nr. 2362/98 trebuie interpretat în sensul că se opune unor operațiuni precum cele în discuție în litigiul principal, prin care un operator nou-venit cumpără prin intermediul unui alt operator înregistrat în calitate de nou-venit o marfă de la un operator tradițional înainte ca aceasta să fie importată în Uniune, iar ulterior o revinde acestui operator tradițional recurgând la același intermediar după ce a importat-o în Uniune, atunci când aceste operațiuni constituie o practică abuzivă, aspect care trebuie stabilit de instanța de trimitere.

Cu privire la a doua parte a celei de a treia întrebări

- 71 Prin intermediul celei de a doua părți a celei de a treia întrebări, instanța de trimitere ridică problema consecințelor care trebuie deduse din constatarea unei practici abuzive, în ipoteza în care existența unei asemenea practici ar trebui să fie constatată în cauza principală.
- 72 În această privință, trebuie amintit că articolul 4 alineatul (3) din Regulamentul nr. 2988/95 prevede că „[a]cțiunile despre care se stabilește că au drept scop obținerea unui avantaj care contravine obiectivelor dreptului [Uniunii] aplicabil în situația în cauză, prin crearea în mod artificial a condițiilor necesare pentru obținerea avantajului, au drept consecință, după caz, fie neacordarea avantajului respectiv, fie retragerea acestuia”.
- 73 Obligația de a restitui un avantaj primit în mod nejustificat prin intermediul unei practici nelegale nu constituie o sancțiune, ci o simplă consecință a constatării că au fost create în mod artificial condițiile necesare pentru obținerea avantajului care rezultă din reglementarea Uniunii, făcând ca avantajul primit să fie nedatorat și justificând, așadar, obligația de a-l restitui (a se vedea Hotărârea Pometon, C-158/08, EU:C:2009:349, punctul 28 și jurisprudența citată).
- 74 De aici rezultă că operațiunile implicate într-o practică abuzivă trebuie să fie redefinite de instanța de trimitere, astfel încât să reconstituie situația care ar fi existat în lipsa operațiunilor care constituie practica abuzivă (a se vedea prin analogie Hotărârea Halifax și alții, C-255/02, EU:C:2006:121, punctul 94).
- 75 Astfel, un operator care s-a plasat în mod artificial într-o situație care îi permite să beneficieze în mod nejustificat de tariful preferențial pentru importul de banane are obligația să plătească taxele aferente produselor în cauză, fără a se aduce atingere aplicării, după caz, a unor sancțiuni administrative, civile sau penale prevăzute de legislația națională (a se vedea prin analogie Hotărârea Christodoulou și alții, C-116/12, EU:C:2013:825, punctul 68).
- 76 Prin urmare, este necesar să se răspundă la a doua parte a celei de a treia întrebări că articolul 4 alineatul (3) din Regulamentul nr. 2988/95 trebuie interpretat în sensul că constatarea unei practici abuzive în împrejurări precum cele în discuție în litigiul principal implică faptul că operatorul care s-a plasat în mod artificial într-o situație care îi permite să beneficieze în mod nejustificat de tariful preferențial pentru importul de banane are obligația să plătească taxele aferente produselor în cauză, fără a se aduce atingere aplicării, după caz, a unor sancțiuni administrative, civile sau penale prevăzute de legislația națională.

Cu privire la cheltuielile de judecată

⁷⁷ Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a patra) declară:

- 1) **Articolul 7 litera (a) din Regulamentul (CE) nr. 2362/98 al Comisiei din 28 octombrie 1998 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CEE) nr. 404/93 al Consiliului cu privire la importurile de banane în Comunitate, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 1632/2000 al Comisiei din 25 iulie 2000, coroborat cu articolul 11 din acest regulament trebuie interpretat în sensul că condiția potrivit căreia un agent economic trebuie să desfășoare o activitate comercială în calitate de importator „pe cont propriu și în mod autonom” este impusă nu numai pentru înregistrarea acestui operator ca operator „nou-venit” în sensul acestei dispoziții, ci și pentru ca acesta să își poată menține calitatea respectivă în vederea importului de banane în cadrul contingentelor tarifare prevăzute de Regulamentul (CEE) nr. 404/93 al Consiliului din 13 februarie 1993 privind organizarea comună a pieței în sectorul bananelor, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 1257/1999 al Consiliului din 17 mai 1999 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european de orientare și garantare agricolă (FEOGA) și de modificare și abrogare a unor regulamente.**
- 2) **Articolul 21 alineatul (2) din Regulamentul nr. 2362/98, cu modificările ulterioare, trebuie interpretat în sensul că se opune unor operațiuni precum cele în discuție în litigiul principal, prin care un operator nou-venit cumpără prin intermediul unui alt operator înregistrat în calitate de nou-venit o marfă de la un operator tradițional înainte ca aceasta să fie importată în Uniune, iar ulterior o revinde acestui operator tradițional recurgând la același intermediar după ce a importat-o în Uniune, atunci când aceste operațiuni constituie o practică abuzivă, aspect care trebuie stabilit de instanța de trimitere.**
- 3) **Articolul 4 alineatul (3) din Regulamentul (CE, Euratom) nr. 2988/95 al Consiliului din 18 decembrie 1995 privind protecția intereselor financiare ale Comunităților Europene trebuie interpretat în sensul că constatarea unei practici abuzive în împrejurări precum cele în discuție în litigiul principal implică faptul că operatorul care s-a plasat în mod artificial într-o situație care îi permite să beneficieze în mod nejustificat de tariful preferențial pentru importul de banane are obligația să plătească taxele aferente produselor în cauză, fără a se aduce atingere aplicării, după caz, a unor sancțiuni administrative, civile sau penale prevăzute de legislația națională.**

Semnături